

HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI PHỤ NỮ CƠ SỞ TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI NÂNG CAO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN GIA VIỄN, TỈNH NINH BÌNH

Lê Thị Thanh Loan^{1*}, Trần Thị Thanh Hoàn²

¹*Khoa Kinh tế và Quản lý, Học viện Nông nghiệp Việt Nam*

²*Đảng ủy xã Đại Hoàng, tỉnh Ninh Bình*

*Tác giả liên hệ: lttloan@vnua.edu.vn

Ngày nhận bài: 16.04.2025

Ngày chấp nhận đăng: 31.10.2025

TÓM TẮT

Nghiên cứu này nhằm đánh giá hoạt động của Hội phụ nữ cơ sở huyện Gia Viễn (địa danh trước 01/07/2025) trong xây dựng nông thôn mới nâng cao. Dữ liệu thu thập từ khảo sát 158 cán bộ, hội viên. Kết quả cho thấy, Hội đã phát huy vai trò nòng cốt thông qua nhiều hoạt động như thiết kế, phản biện, tuyên truyền chương trình; hỗ trợ hội viên thực hiện các tiêu chí về thu nhập, giảm nghèo, lao động, tổ chức sản xuất; tạo điều kiện tiếp cận vốn phát triển kinh tế. Hội còn thúc đẩy hội viên thực hiện các tiêu chí về giáo dục, văn hóa, nhà ở, y tế, pháp luật, quốc phòng - an ninh, cũng như các phong trào văn nghệ, thể thao và bảo vệ môi trường. Tuy nhiên, hoạt động của Hội còn gặp khó khăn do nguồn tài chính và chế độ đãi ngộ cán bộ hạn chế, sự phối hợp với các tổ chức còn chồng chéo, thiếu phân định rõ trách nhiệm. Chất lượng cán bộ còn hạn chế trong kết nối các bên liên quan. Khả năng vận dụng kiến thức, kỹ năng tập huấn vào thực tế của hội viên còn thấp. Để nâng cao hiệu quả, cần tập trung vào bốn giải pháp trọng tâm: tăng cường nguồn lực tài chính, nâng cao hiệu quả phối hợp, cải thiện chất lượng cán bộ và nâng cao năng lực áp dụng thực tiễn của hội viên.

Từ khóa: Hội phụ nữ cơ sở, nông thôn mới nâng cao, xây dựng nông thôn mới nâng cao.

Activities of the Grassroots Women's Unions in Building Advanced New Rural Areas in Gia Vien District, Ninh Binh Province

ABSTRACT

This study aimed to assess the activities of grassroots Women's Unions in Gia Vien district in building advanced new rural areas. Data were collected through a survey of 158 staff members and union members. The findings reveal that the Union played a core role through various activities such as designing, reviewing, and disseminating programs; supporting members in achieving criteria on income, poverty reduction, labor, and production organization; and facilitating access to financial resources for economic development. The Union has also encouraged members to fulfill criteria related to education, culture, housing, healthcare, law, and national defense and security, while promoting cultural, sports, and environmental protection movements. However, the Union's activities still face challenges due to limited financial resources and insufficient incentives for staff, as well as overlapping and unclear responsibilities in coordination with other organizations. Staff quality remained limited, particularly in building connections with stakeholders. In addition, members' ability to apply acquired knowledge and skills in practice was still low. To enhance effectiveness, four key solutions are needed: strengthening financial resources, improving coordination efficiency, enhancing staff quality, and increasing members' capacity to apply knowledge and skills in practice.

Keywords: Grassroots women's union, advanced new rural areas, advanced new rural areas developmen.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Huyện Gia Viễn, nằm ở cửa ngõ phía Bắc tỉnh Ninh Bình, gồm 20 xã và 1 thị trấn với dân số 124.840 người, trong đó hơn 90% sinh sống ở

khu vực nông thôn. Sau gần một thập kỷ thực hiện Chương trình Mục tiêu quốc gia về xây dựng Nông thôn mới (NTM), Gia Viễn đã đạt được những kết quả toàn diện và tích cực. Năm 2020, huyện được công nhận đạt chuẩn NTM.

Tuy nhiên, theo quan điểm “*Xây dựng NTM có điểm khởi đầu nhưng không có điểm kết thúc*”, các địa phương trong huyện tiếp tục huy động mọi nguồn lực để thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới nâng cao (NTMNC) (UBND huyện Gia Viễn, 2024).

Xác định xây dựng NTMNC là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, lâu dài của cả hệ thống chính trị, Gia Viễn nhấn mạnh sự cần thiết phải huy động và phát huy sức mạnh tổng hợp của tất cả các bên liên quan. Trong đó, một lực lượng đặc biệt quan trọng là Hội Phụ nữ cơ sở (HPNCS), đóng vai trò vừa là chủ thể tham gia xây dựng NTMNC, vừa là đối tượng hưởng lợi từ thành quả của chương trình. Là tổ chức chính trị - xã hội đại diện bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của phụ nữ, HPNCS huyện Gia Viễn xác định tham gia xây dựng NTMNC là trách nhiệm và nhiệm vụ trọng tâm trong giai đoạn hiện nay (Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh Ninh Bình, 2022).

Hội Phụ nữ Việt Nam gồm 4 cấp: cấp Trung ương, cấp tỉnh, cấp huyện và cấp cơ sở. Cấp cơ sở trên địa bàn huyện Gia Viễn gồm HPNCS ở 21 xã/thị trấn được tổ chức thành 260 chi hội phụ nữ ở các thôn trên địa bàn huyện. HPNCS chủ động phối hợp với cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương để triển khai các sáng kiến thiết thực nhằm đạt được mục tiêu NTMNC của huyện. Các cấp Hội đăng ký, đề xuất các nhiệm vụ cụ thể với chính quyền, bảo đảm thực hiện hiệu quả các hoạt động và thu hút sự tham gia đông đảo của cán bộ, hội viên. Thông qua nhiều sáng kiến khác nhau, HPNCS góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, bảo vệ môi trường và nâng cao an sinh xã hội trên địa bàn huyện.

Tuy nhiên, quá trình tham gia NTMNC của HPNCS còn gặp nhiều khó khăn không chỉ ở huyện Gia Viễn mà nhiều địa phương khác trong nước như ở Hà Nội (Lê Thị Thu Hương & cs., 2023) và ở Bắc Giang (Mai Thị Huyền & cs., 2019). Tại huyện Gia Viễn, Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh Ninh Bình (2022) đã tổng kết một số khó khăn nổi bật trong phát huy sự tham gia của HPNCS vào chương trình NTMNC như hạn chế khả năng triển khai các chương trình có tác động lớn, năng lực của cán bộ và hội viên còn

nhieu bất cập. Chính vì thế, bài viết này nhằm đánh giá hoạt động của HPNCS trong xây dựng NTMNC trên địa bàn huyện Gia Viễn, từ đó đề xuất giải pháp nhằm thúc đẩy hiệu quả các hoạt động của Hội trong thời gian tới.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Chọn điểm nghiên cứu

Ba xã Gia Vân, Gia Xuân và Gia Trấn được lựa chọn làm địa bàn nghiên cứu theo phương pháp chọn điểm đại diện điển hình và phản ánh đa dạng đặc điểm kinh tế - xã hội của huyện Gia Viễn. Gia Vân là xã điểm nông thôn mới kiểu mẫu từ năm 2019, nổi bật với mô hình phát triển kinh tế gắn với du lịch sinh thái và công nghiệp, nơi HPNCS đóng tham gia tích cực trong phát triển kinh tế hộ, bảo vệ môi trường và gìn giữ cảnh quan nông thôn. Gia Xuân là xã có đặc trưng văn hóa - tôn giáo, kinh tế chuyển dịch mạnh từ thuần nông sang đa ngành nghề. Gia Trấn đại diện cho nhóm xã đô thị hóa nhanh, đạt chuẩn NTMNC năm 2023.

2.2. Thu thập và phân tích thông tin

Thông tin thứ cấp được thu thập thông qua Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện và báo cáo tổng kết của UBND huyện, UBND các xã của huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình. Thông tin sơ cấp được thu thập từ phỏng vấn cán bộ và hội viên, trong đó phỏng vấn 63 cán bộ bao gồm: 4 cán bộ lãnh đạo thuộc Ban chỉ đạo NTMNC và Ban chấp hành Hội Phụ nữ huyện; 59 cán bộ HPNCS bao gồm 21 cán bộ HPNCS cấp xã đại diện cho 21 xã, thị trấn trên địa bàn huyện Gia Viễn; 38 cán bộ Chi hội phụ nữ cấp thôn: chi hội trưởng, chi hội phó của 3 xã điểm nghiên cứu (2 người/thôn $\times$ 19 thôn). Nghiên cứu tiến hành phỏng vấn ngẫu nhiên 5 hội viên/thôn tại tất cả 19 thôn thuộc 3 xã nghiên cứu. Tổng số hội viên được phỏng vấn là 95 người. Phương pháp thống kê mô tả, thống kê so sánh và phương pháp đánh giá cho điểm theo thang đo Likert 5 mức được sử dụng cho nghiên cứu này. Theo đó, các khoảng phân loại giá trị trung bình theo thang đo Likert được thể hiện qua bảng 1.

Bảng 1. Giá trị trung bình của thang đo Likert 5 mức

Giá trị trung bình	Mức đánh giá
1,00-1,80	Rất không tốt/Rất không thường xuyên
1,81-2,60	Không tốt/Không thường xuyên
2,61-3,40	Trung bình
3,41-4,20	Tốt/ Thường xuyên
4,21-5,00	Rất tốt/ Rất thường xuyên

Bảng 2. Mức độ hoàn thành các tiêu chí xây dựng nông thôn mới nâng cao tại các xã trên địa bàn huyện Gia Viễn

Tên tiêu chí	Số xã đạt/Tổng số xã	Tỷ lệ (%)
Quy hoạch	13/20	65,00
Giao thông	17/20	85,00
Thủy lợi và phòng, chống thiên tai	20/20	100,00
Điện	20/20	100,00
Giáo dục	18/20	90,00
Văn hóa	13/20	65,00
Cơ sở hạ tầng thương mại nông thôn	19/20	95,00
Thông tin và truyền thông	16/20	80,00
Nhà ở dân cư	20/20	100,00
Thu nhập	13/20	65,00
Nghèo đa chiều	14/20	70,00
Lao động	20/20	100,00
Tổ chức sản xuất và phát triển kinh tế nông thôn	12/20	60,00
Y tế	17/20	85,00
Hành chính công	20/20	100,00
Tiếp cận pháp luật	20/20	100,00
Môi trường	10/20	50,00
Chất lượng môi trường sống	20/20	100,00
Quốc phòng và an ninh	20/20	100,00

Nguồn: UBND huyện Gia Viễn (2024).

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Khái quát kết quả xây dựng nông thôn mới nâng cao trên địa bàn huyện Gia Viễn

Huyện Gia Viễn đang tích cực thực hiện Chương trình xây dựng NTM, với 21 xã, thị trấn tham gia nâng cao chất lượng NTM và đô thị văn minh. Đến năm 2023, huyện có 2 xã đạt chuẩn NTM kiểu mẫu, 10 xã đạt chuẩn NTMNC. Chương trình phát huy tinh thần dân

chủ, khuyến khích nhân dân hiến đất, đóng góp công sức xây dựng hạ tầng, cải thiện đời sống. Kinh tế nông thôn chuyển dịch theo hướng công nghiệp, dịch vụ, giúp nâng cao thu nhập và mức sống. Huyện chú trọng quy hoạch sản xuất, thu hút đầu tư vào các cụm công nghiệp như Gia Vân, Gia Phú, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Nhờ đó, diện mạo nông thôn thay đổi rõ rệt, vai trò lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền cơ sở được củng cố, tạo niềm tin và sự hưởng ứng tích cực từ nhân dân.

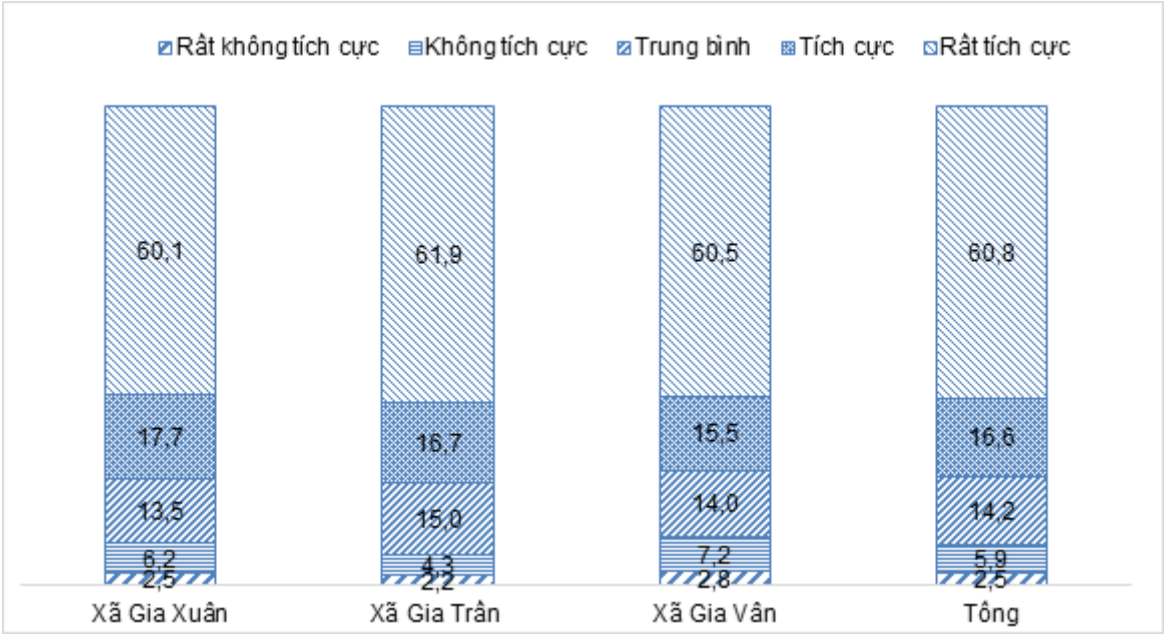
Trong chương trình xây dựng NTMNC trên địa bàn huyện Gia Viễn, vẫn còn một số tiêu chí mà nhiều xã chưa đạt được. Cụ thể, tiêu chí số 17 về môi trường, hiện mới chỉ có 50% số xã đạt chuẩn, tiêu chí số 13 về tổ chức sản xuất và phát triển kinh tế nông thôn đạt khoảng 60%. Một số tiêu chí tương đối khó như tiêu chí số 1 (quy hoạch), tiêu chí số 6 (văn hóa), tiêu chí số 10 (thu nhập) và tiêu chí số 11 (nghèo đa chiều) cũng chỉ đạt tỷ lệ 65-70% số xã đạt chuẩn. Ngoài ra, các tiêu chí như tiêu chí số 2 (giao thông), tiêu chí số 5 (giáo dục), tiêu chí số 7 (cơ sở hạ tầng thương mại nông thôn) và tiêu chí số 14 (y tế) vẫn còn khoảng 10-15% số xã chưa

đạt yêu cầu (Bảng 2).

3.2. Hoạt động của Hội Phụ nữ cơ sở huyện Gia Viễn trong xây dựng nông thôn mới nâng cao

3.2.1. Tham gia thiết kế, phản biện chương trình xây dựng nông thôn mới nâng cao

Năm 2023, dưới sự chỉ đạo và hướng dẫn của Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, HPNCS trên địa bàn đã triển khai 10 văn bản chỉ đạo, thực hiện 12 cuộc giám sát và tham gia các buổi tiếp xúc cử tri, góp phần xây dựng chính quyền vững mạnh (Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, 2023).

Nguồn: Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn (2023).

Hình 1. Mức độ tham gia đóng góp ý kiến vào Đề án xây dựng nông thôn mới nâng cao của Hội viên trên địa bàn huyện Gia Viễn (Đơn vị tính: %)

Bảng 3. Tình hình tham gia thảo luận của đoàn viên, hội viên các tổ chức chính trị - xã hội vào Đề án xây dựng nông thôn mới nâng cao huyện Gia Viễn giai đoạn 2021-2025

Các tổ chức chính trị - xã hội	Gia Xuân (người)	Gia Trần (người)	Gia Vân (người)	Tổng số (người)	Tỷ lệ (%)
Đoàn Thanh niên	52	61	38	151	3,44
Hội Nông dân	325	315	622	1262	28,73
Hội Cựu chiến binh	198	129	195	522	11,88
Hội Phụ nữ	646	794	1.018	2.458	55,95
Tổng	1.221	1.299	1.873	43.93	100

Nguồn: UBND huyện Gia Viễn (2023).

Bảng 4. Kết quả hoạt động tuyên truyền của Hội Phụ nữ cơ sở trên địa bàn huyện Gia Viễn về xây dựng nông thôn mới nâng cao giai đoạn 2021-2023

Nội dung tuyên truyền	ĐVT	2021	2022	2023	So sánh (%)		
					22/21	23/22	BQ
Chủ trương, chính sách pháp luật của Nhà nước về xây dựng NTMNC	Buổi	8	12	15	150,0	125,0	136,9
Chủ trương của địa phương về xây dựng NTMNC	Buổi	13	17	21	130,8	123,5	127,1
Tuyên truyền về các tiêu chí xây dựng thôn, xóm kiểu mẫu; xã NTMNC	Buổi	23	27	31	117,4	114,8	116,1
Tuyên truyền “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch”; mô hình “5 có, 3 sạch”	Buổi	125	178	253	142,4	142,1	142,2
Xây dựng mô hình và gương người tốt việc tốt trong xây dựng NTMNC	Tin bài	105	131	157	124,8	119,8	122,3

Nguồn: Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn (2021-2023).

Hơn 60% hội viên được đánh giá có tinh thần trách nhiệm cao và tích cực đóng góp ý kiến cho Đề án NTMNC, trong khi tỷ lệ không tham gia ý kiến chỉ dưới 10% (Hình 1). Đặc biệt, trong số các tổ chức chính trị - xã hội tham gia đóng góp ý kiến cho đề án, dưới sự vận động của HPNCS trên địa bàn, hội viên phụ nữ có tỷ lệ tham gia thảo luận cao nhất, đạt 55,95%, vượt xa Hội Nông dân (28,73%), Hội Cựu chiến binh (11,88%) và Đoàn Thanh niên (3,44%) (Bảng 3). Vai trò thiết kế, phản biện xã hội của HPNCS cũng đã được nhấn mạnh trong nghiên cứu của Lê Thị Thu Hương & cs. (2023)

3.2.2. Tuyên truyền xây dựng nông thôn mới nâng cao

Giai đoạn 2021-2023, HPNCS trên địa bàn huyện đã tổ chức được 723 buổi tuyên truyền, 393 lượt đưa tin bài xây dựng gương điển hình trong xây dựng NTMNC, qua đó giúp hội viên hiểu rõ hơn các chủ trương, chính sách pháp luật của địa phương và Nhà nước nhằm thúc đẩy sự tham gia của hội viên và gia đình của họ trong chương trình. Hoạt động tuyên truyền được tổ chức ngày càng nhiều với nội dung đa dạng, số lượt tuyên truyền bình quân qua ba năm đều tăng rõ rệt, đáng chú ý là hoạt động tuyên truyền về cuộc vận động “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch”, “5 có, 3 sạch” với bình quân tăng ba năm cao nhất là 42,2% (Bảng 4). Tuy nhiên, hình thức tuyên truyền hiện nay vẫn chủ yếu thông qua các buổi họp chi hội, đưa tin

bài qua loa truyền thanh của xã, thị trấn, thiếu tính tương tác hoặc đổi mới công nghệ (như mạng xã hội, video clip...). Chính vì thế, các hình thức tuyên truyền này khó tiếp cận giới trẻ, người đi làm xa hoặc nhóm ít tham gia sinh hoạt hội.

3.2.3. Hỗ trợ hội viên thực hiện tiêu chí về kinh tế

a. Hội hỗ trợ hội viên thực hiện tiêu chí “Gia đình không đói nghèo”, “Có sinh kế bền vững” góp phần thực hiện các tiêu chí nông thôn mới nâng cao số 10, 11, 12, 13 về thu nhập, nghèo đa chiều, lao động, tổ chức sản xuất và phát triển kinh tế nông thôn

Theo Báo cáo của Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện (2023), HPNCS các địa phương đã thực hiện tốt hoạt động tương thân tương ái, năm 2023 đã hỗ trợ nhau 1.050 ngày công, 860 giống cây trồng, vật nuôi để các hội viên khó khăn ổn định, phát triển sản xuất. Trong giai đoạn từ 2021-2023, HPNCS trong huyện đã phối hợp, vận động các nhà hảo tâm hỗ trợ 700 triệu đồng xây dựng và sửa chữa 17 mái ấm tình thương cho các gia đình hội viên phụ nữ khó khăn về nhà ở. Thực hiện nhiệm vụ của địa phương tại Nghị quyết số 43/2023/NQ-HĐND ngày 10/3/2023 của HĐND tỉnh Ninh Bình ban hành quy định chính sách hỗ trợ xây dựng, sửa chữa nhà ở cho hộ nghèo trên địa bàn tỉnh Ninh Bình giai đoạn 2023-2025, HPNCS tích cực hỗ trợ các điều kiện cùng với chính quyền các thôn, xóm

giúp 47 hộ nghèo được tỉnh hỗ trợ xây mới, sửa chữa nhà trong năm 2023. Bên cạnh đó, HPNCS đã giúp trên 135 hộ nghèo, cận nghèo, khó khăn nâng cao chất lượng cuộc sống, trong đó có 57 hộ phụ nữ vươn lên thoát nghèo. Năm 2023, HPNCS phối hợp mở 5 lớp dạy nghề cho 200 hội viên và giới thiệu việc làm cho 357 phụ nữ tại các khu công nghiệp. Tuy nhiên, do ngân sách hoạt động còn hạn chế, chủ yếu dựa vào nguồn hỗ trợ từ cấp trên hoặc các hoạt động xã hội hóa, các HPNCS chỉ có thể triển khai các lớp đào tạo nghề, hỗ trợ khởi sự kinh doanh và kết nối việc làm ở quy mô nhỏ, thiếu bền vững. Thực hiện Đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp 2017-2025”, Hội hướng dẫn hội viên tham gia chương trình Mỗi xã một sản phẩm (OCOP), xây dựng tổ liên kết, tổ hợp tác và ứng dụng công nghệ số. Tuy nhiên có thể thấy, số mô hình phụ nữ khởi nghiệp còn khá khiêm tốn ở địa phương do chính sách hỗ trợ cũng như những trở ngại tâm lý và sự thiếu tự tin của hội viên nữ (Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, 2023).

b. Hỗ trợ hội viên tiếp cận vốn để phát triển kinh tế

Người dân Gia Viễn cần vốn để mở rộng kinh tế hộ nhưng gặp khó khăn khi vay ngân hàng do thiếu giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. HPNCS ở các địa phương đã phối hợp với Ngân hàng Chính sách xã hội, Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) và quỹ hỗ trợ để giúp phụ nữ tiếp cận nguồn vốn sản xuất.

Kết quả ở bảng 5 đã cho thấy, tổng dư nợ các nguồn vốn hỗ trợ hội viên phụ nữ phát triển kinh tế tại huyện đều tăng qua 3 năm (2021-2023), trong đó năm 2023, HPNCS đã kết nối hỗ trợ 3.955 phụ nữ vay vốn từ Ngân hàng Chính sách xã hội (2.137 người), Ngân hàng NN&PTNT (1.703 người) và Quỹ hỗ trợ phụ nữ phát triển (115 người).

Phong trào tiết kiệm và giảm nghèo bền vững thu hút 100% cơ sở hội tham gia, với trên 14.000 lượt hội viên tiết kiệm 26,6 tỷ đồng. Trong đó, 12,7 tỷ đồng từ chi hội được cho 820 phụ nữ nghèo vay phát triển kinh tế, góp phần nâng cao đời sống, đảm bảo an sinh xã hội và thúc đẩy phát triển kinh tế địa phương (Hội

Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, 2023). Các hoạt động này góp phần nâng cao vai trò của HPNCS, hoàn toàn phù hợp với nghiên cứu trước như của Nguyễn Mậu Dũng & cs. (2025).

3.2.4. Hỗ trợ hội viên thực hiện tiêu chí về văn hóa - xã hội

a. Hỗ trợ hội viên thực hiện “Gia đình không có thành viên vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội”, “Không có bạo lực gia đình”, “Không vi phạm chính sách dân số”, “Không có trẻ suy dinh dưỡng và bỏ học”; Có ngôi nhà an toàn; Có sức khỏe, Có tri thức; Có lối sống văn hóa” góp phần thực hiện các tiêu chí NTMNC số 5,6,9,16,19 về Giáo dục, văn hóa, nhà ở dân cư, y tế, tiếp cận pháp luật, quốc phòng an ninh

Hội đã tổ chức 13 buổi nói chuyện chuyên đề về “Dân số và phát triển”. Tất cả các cấp hội xây dựng và duy trì quỹ khuyến học với mức tham gia đóng góp ít nhất từ 10.000 đ/hội viên/tháng, đồng thời phát động các gia đình hội viên tham gia mô hình “lợn nhựa khuyến học” để chủ động hình thành thói quen tiết kiệm.

Để thực hiện các tiêu chí gia đình “không bạo lực gia đình”, “gia đình không có người phạm tội và tệ nạn xã hội”, “có ngôi nhà an toàn”, HPNCS tập trung triển khai có hiệu quả Chỉ thị số 10 của Tỉnh ủy Ninh Bình về tăng cường quản lý, giáo dục thanh thiếu niên hư có nguy cơ vi phạm pháp luật và mắc tệ nạn xã hội, thông qua các hình thức, biện pháp cụ thể như: thành lập 21 câu lạc bộ “Phụ nữ với pháp luật” tại 100 xã, thị trấn với gần 1.000 thành viên; xây dựng 21 mô hình “An toàn cho phụ nữ và trẻ em trên không gian mạng” (Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, 2023).

b. Thúc đẩy các phong trào văn nghệ, thể dục - thể thao

Hội xác định hội viên phụ nữ là lực lượng tiên phong trong xây dựng đời sống văn hóa địa phương. Nhiều mô hình câu lạc bộ như dân vũ, bóng chuyền hơi, hát chèo, thể dục dưỡng sinh, yoga nghệ thuật được thành lập, thu hút đông đảo hội viên và người dân tham gia. Hiện có hơn 400 câu lạc bộ hoạt động tại 100% cơ sở hội, giúp phụ nữ rèn luyện sức khỏe, giữ gìn giá trị văn

hóa truyền thống, xây dựng gia đình văn hóa. Tỷ lệ hội viên phụ nữ tham gia các câu lạc bộ đông đảo, trong đó tỷ lệ tham gia cao nhất là câu lạc bộ dân vũ thể thao (chiếm tỷ lệ 57%) (Hình 2). Đây là một trong những nỗ lực rất lớn của HPNCS ở các địa phương trên địa bàn huyện nhằm thúc đẩy làm tốt tiêu chí văn hóa (Tiêu chí 6.1.2) thuộc chương trình xây dựng NTMNC của địa phương. Tuy nhiên, kết quả điều tra cho thấy cán bộ HPNCS tại huyện Gia Viễn mong muốn được đào tạo chuyên môn về tổ chức các phong trào thể thao, do hiện nay còn thiếu cán bộ có chuyên môn hoặc huấn luyện viên hướng dẫn các môn thể thao phù hợp và an toàn, đặc biệt cho phụ nữ lớn tuổi.

3.2.5. Hỗ trợ hội viên thực hiện các tiêu chí môi trường

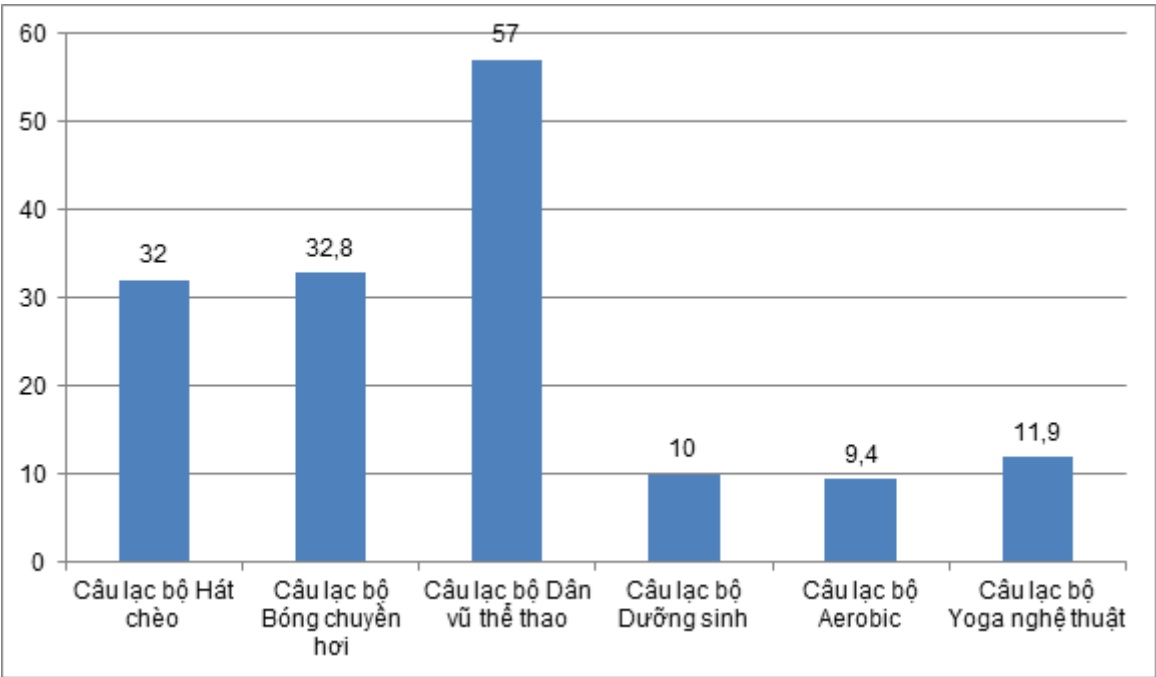
Tiêu chí số 17 và 18 về môi trường và chất lượng môi trường sống trong chương trình NTMNC được HPNCS rất tích cực thúc đẩy. Hội phụ nữ cơ sở triển khai nhiều mô hình bảo vệ môi trường, thu hút đông đảo hội viên và nhân dân tham gia. Năm 2023, hưởng ứng “Ngày môi trường thế giới”, Hội tổ chức 38 buổi ra quân vệ sinh môi trường, thu hút 3.420 người, xử lý 12,3 tấn rác, dọn 98km đường, khơi thông 18,5km dòng chảy. Hội duy trì 81 mô hình tự quản, 208 đoạn đường “Phụ nữ tự quản”, “Ngày thứ 7 xanh”, và dự án CHOPA giúp 3.100 hộ xây nhà tiêu hợp vệ sinh. Ngoài ra, Hội tổ chức 125 buổi

tuyên truyền về vệ sinh nhà cửa, thực phẩm an toàn, thành lập 55 mô hình chống rác thải nhựa và cấp phát 2.870 lần nhựa. Nhiều mô hình hiệu quả đã lan tỏa như “Đường hoa phụ nữ” (162km), tặng 1.050 lần nhựa thay túi nilon, tái chế chai nhựa thành chậu hoa, góp phần xây dựng khu dân cư kiểu mẫu. Bên cạnh đó, các câu lạc bộ, mô hình của phụ nữ hướng tới thực hiện tiêu chí môi trường trong chương trình NTMNC diễn ra rất sôi nổi trên địa bàn huyện Gia Viễn. Cụ thể, các mô hình được hưởng ứng rộng rãi có thể kể tới như các câu lạc bộ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch” với tỷ lệ đạt 98,2%, mô hình “Nhà sạch, đường đẹp” và mô hình “Ngày thứ 7 xanh” có tỷ lệ tham gia cao nhất trong các mô hình với tỷ lệ tương ứng là 91,7% và 90,2%. Tuy nhiên, một số câu lạc bộ và mô hình hiện nay đang đạt tỷ lệ tham gia thấp (chỉ đạt tỷ lệ trên 50% phụ nữ tham gia) đều liên quan tới công tác quản lý rác thải bao gồm hai câu lạc bộ: “Phụ nữ hạn chế dùng túi nilon”, Chống rác thải nhựa và hai mô hình “Tuyến đường không rác” và câu lạc bộ “Bể thu gom bao bì thuốc bảo vệ thực vật sau sử dụng” (Bảng 6). Mặt khác, các hoạt động của HPNCS còn chưa kết nối được với doanh nghiệp và các tổ chức môi trường. Chính vì vậy, còn ít các chương trình xã hội hóa xử lý rác, đổi rác lấy quà, phân loại rác tại nguồn có tính bền vững (UBND huyện Gia Viễn, 2024).

Bảng 5. Tổng dư nợ các nguồn vốn hỗ trợ hội viên phụ nữ phát triển kinh tế tại huyện Gia Viễn giai đoạn 2021-2023

Chỉ tiêu	ĐVT	2021	2022	2023	So sánh (%)		
					22/21	23/22	BQ
Ngân hàng Chính sách xã hội huyện							
Tổng dư nợ	Tỷ đồng	95,7	104,5	115	109,2	110,0	109,6
Phụ nữ vay vốn	Người	1859	2090	2137	112,4	102,2	107,3
Ngân hàng NN&PTNT huyện							
Tổng dư nợ	Tỷ đồng	213	297,2	342,6	139,5	115,2	127,4
Phụ nữ vay vốn	Người	1068	1501	1703	140,5	113,4	127,0
Quỹ hỗ trợ phụ nữ phát triển							
Tổng dư nợ	Tỷ đồng	1,2	1,8	2,3	150	127,8	139,0
Phụ nữ vay vốn	Người	56	92	115	164,3	125,0	144,6

Nguồn: UBND huyện Gia Viễn (2021-2023).

Hình 2. Tỷ lệ % hội viên tham gia các câu lạc bộ văn hóa văn nghệ thể dục thể thao tại các xã điều tra (năm 2024)

Bảng 6. Tỷ lệ hội viên phụ nữ tham gia các mô hình, câu lạc bộ vì môi trường trên địa bàn huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình (Đơn vị tính: %, năm 2024)

Mô hình, câu lạc bộ	Gia Vân	Gia Xuân	Gia Trán	Tính chung
Câu lạc bộ “Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch”	97,3	98,7	98,5	98,2
Câu lạc bộ “Phụ nữ hạn chế dùng túi nilon”	50,8	53,7	51,2	51,9
Câu lạc bộ “Phụ nữ dùng làn nhựa đi chợ”	54,2	56,5	52,6	54,4
Câu lạc bộ Chống rác thải nhựa	71,3	73,8	73,6	72,9
Mô hình “Gia đình hai sọt rác”	86,3	79,8	90,2	85,4
Mô hình “Tuyến đường không rác”	51,9	52,3	54,1	52,8
Mô hình “Ngày thứ 7 xanh”	89,5	90,3	90,7	90,2
Mô hình “Nhà sạch, đường đẹp”	91,3	90,8	93,1	91,7
Câu lạc bộ “Bể thu gom bao bì thuốc bảo vệ thực vật sau sử dụng	50,1	50,0	50,5	50,2

3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động của Hội phụ nữ cơ sở trong xây dựng nông thôn mới nâng cao trên địa bàn huyện Gia Viễn

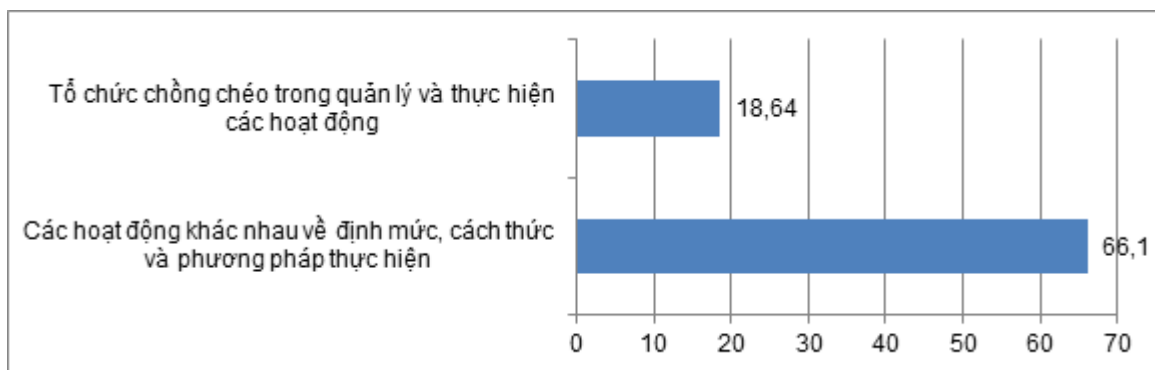
- *Nguồn tài chính của HPNCs và chế độ cho cán bộ hội:* Theo phân bổ kinh phí của Hội đồng nhân dân tỉnh Ninh Bình, mỗi năm HPNCs được cấp bình quân từ 16 triệu đến 20 triệu đồng/đơn vị, đối với các chi hội ở các thôn/tổ dân phố, tập thể chi hội phụ nữ ở các thôn được hỗ trợ khoảng

2,2 triệu đồng/năm (Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn, 2023). Theo đó, ngân sách hoạt động của HPNCs rất hạn chế, gây khó khăn cho việc xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện các hoạt động như triển khai các lớp đào tạo nghề, hỗ trợ khởi nghiệp cho hội viên. Về chế độ cho cán bộ hội, theo Nghị quyết số 13/2023/NQ-HĐND ngày 08/12/2023 của Hội đồng nhân dân tỉnh Ninh Bình quy định chức danh người hoạt động không chuyên trách, kiêm nhiệm ở cấp xã, ở thôn, tổ dân phố thì mức phụ cấp của từng chức danh

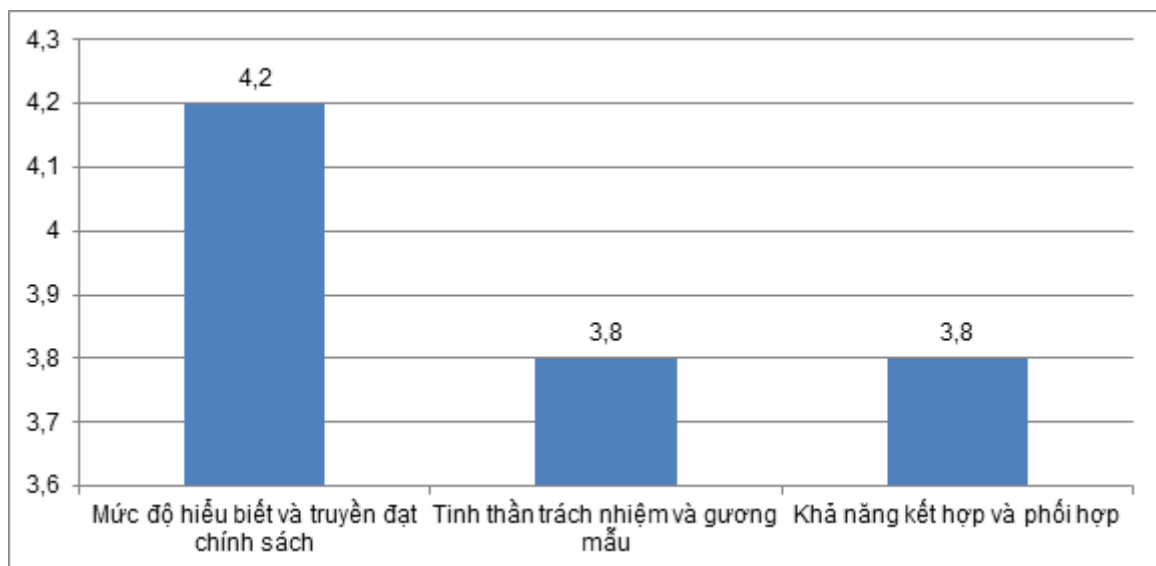
được hưởng hệ số 0,2 mức lương cơ sở/người/tháng. Như vậy, theo mức lương hiện hành thì chi hội trưởng phụ nữ ở các thôn/phố được hỗ trợ 468.000 đồng/tháng. Đây là khoản kinh phí còn khiêm tốn, ảnh hưởng đến tinh thần trách nhiệm, động lực làm việc và khả năng đầu tư học tập nâng cao trình độ của cán bộ cơ sở, dẫn đến hạn chế trong tổ chức thực hiện các hoạt động NTMNC.

- *Sự phối kết hợp giữa HPNCs với các tổ chức chính trị xã hội:* Việc phối kết hợp giữa HPNCs với các tổ chức đoàn thể tại địa phương nhìn chung diễn ra khá nhịp nhàng. Tuy nhiên, kết quả khảo sát cho thấy hoạt động của từng tổ chức chính trị xã hội khác nhau về định mức,

cách thức và phương pháp thực hiện nên việc phối hợp trở nên rất khó khăn (66,10% ý kiến cán bộ nhận định). Trong khi, các hoạt động vẫn còn chồng chéo mà chưa cõi được các nút thắt từ đó chưa thể hiện được rõ vai trò của từng tổ chức (18,64% ý kiến cán bộ nhận định). Cụ thể, trong các hoạt động liên quan đến vệ sinh môi trường, có trường hợp cùng một tuyến đường do nhiều tổ chức “nhận quản lý”, dẫn đến việc trồng hoa, dọn vệ sinh bị lặp lại, không rõ trách nhiệm chính. Bên cạnh đó, khi tổ chức các hội nghị tuyên truyền, phần lớn các tổ chức vẫn triển khai riêng các cuộc họp nhưng lại trùng lặp nội dung tập huấn, gây lãng phí về thời gian và nguồn lực (Hình 3).

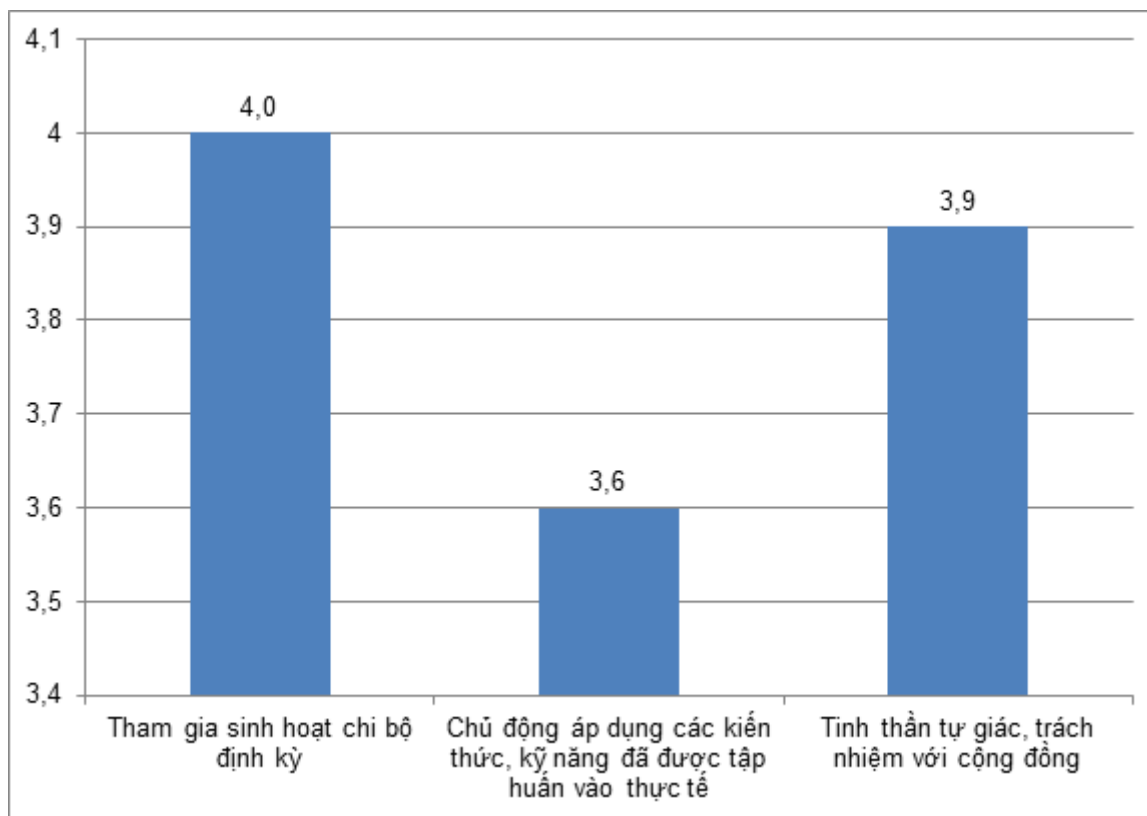

Hình 3. Ý kiến của cán bộ hội phụ nữ cơ sở về khó khăn trong công tác phối hợp với các tổ chức chính trị xã hội trên địa bàn huyện Gia Viễn

Ghi chú: Điểm trung bình theo thang đo Likert 5 mức với 1 là Rất không tốt và 5 là Rất tốt.

Hình 4. Đánh giá của hội viên về chất lượng cán bộ Hội Phụ nữ cơ sở trên địa bàn huyện Gia Viễn

Ghi chú: Điểm trung bình theo thang đo Likert 5 mức với 1 là Rất không thường xuyên và 5 là Rất thường xuyên.

Hình 5. Đánh giá của cán bộ Hội Phụ nữ cơ sở về chất lượng hội viên trên địa bàn huyện Gia Viễn

- *Chất lượng của cán bộ HPNCS:* Điểm trung bình các chỉ tiêu đánh giá của hội viên về chất lượng của cán bộ HPNCS đều nằm trong mức cao, phản ánh sự hài lòng và đánh giá tích cực từ hội viên. Trong đó, hội viên đánh giá cao nhất về mức độ hiểu biết, truyền đạt chính sách của cán bộ hội. Các chỉ tiêu như tinh thần trách nhiệm và khả năng kết nối với các bên như doanh nghiệp và tổ chức môi trường hạn chế hơn (Hình 4).

- *Chất lượng của hội viên HPNCS:* Hình 5 cho thấy, cán bộ HPNCS đánh giá hội viên có mức độ tham gia sinh hoạt chi hội định kỳ cao nhất, tiếp đến là tinh thần tự giác, trách nhiệm với cộng đồng. Trong khi đó, tiêu chí chủ động áp dụng kiến thức, kỹ năng đã tập huấn vào thực tế được đánh giá thấp hơn. Nhìn chung, chất lượng hội viên được đánh giá ở mức khá cao, song cần chú trọng nâng cao khả năng vận dụng kiến thức và kỹ năng vào đời sống thực tiễn.

3.4. Giải pháp thúc đẩy hiệu quả hoạt động của Hội Phụ nữ cơ sở trong xây dựng nông thôn mới nâng cao trên địa bàn huyện Gia Viễn

Thứ nhất, một số giải pháp về nguồn tài chính và chế độ cho cán bộ hội như: (i) đa dạng hóa nguồn lực tài chính: chủ động xây dựng các dự án nhỏ về bảo vệ môi trường, khởi nghiệp phụ nữ, bình đẳng giới để kêu gọi hỗ trợ từ các tổ chức phi chính phủ, doanh nghiệp và nguồn tài trợ cộng đồng; (ii) tham mưu cấp trên: kiến nghị UBND tỉnh bố trí thêm nguồn ngân sách từ chương trình nông thôn mới, giảm nghèo bền vững để hỗ trợ hoạt động của HPNCS; (iii) quản lý chi tiêu hiệu quả: lập kế hoạch chi tiêu chi tiết, ưu tiên các hoạt động thiết thực (đào tạo nghề, tập huấn kỹ năng, hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp); (iv) cải thiện chế độ cho cán bộ hội: kiến nghị nâng phụ cấp hoặc áp dụng cơ chế khen

thưởng bằng hiện vật, học bổng bồi dưỡng để khuyến khích cán bộ cơ sở gắn bó lâu dài.

Thứ hai, giải pháp về sự phối kết hợp giữa HPNCS với các tổ chức chính trị xã hội: (i) phân công rõ vai trò: thiết lập cơ chế “phân vùng trách nhiệm” trong các hoạt động như vệ sinh môi trường, trồng hoa tuyến đường để tránh chồng chéo; (ii) thống nhất kế hoạch hành động chung: tổ chức họp định kỳ giữa các đoàn thể để xây dựng kế hoạch phối hợp theo nguyên tắc “mỗi tổ chức phát huy thế mạnh riêng”, tránh trùng lặp nội dung tập huấn; (iii) đổi mới hình thức phối hợp: tận dụng các kênh truyền thông online do Đoàn Thanh niên đảm nhận, tuyên truyền trực tiếp tại cộng đồng do Hội Phụ nữ và Hội Nông dân triển khai, từ đó giúp tiết kiệm nguồn lực; (iv) xây dựng cơ chế giám sát chung: có tiêu chí đánh giá kết quả phối hợp minh bạch, báo cáo định kỳ để tăng trách nhiệm của từng tổ chức.

Thứ ba, giải pháp về chất lượng cán bộ HPNCS: (i) nâng cao năng lực mềm: tổ chức các khóa bồi dưỡng về kỹ năng điều hành, kết nối với doanh nghiệp, quản lý dự án nhỏ để hỗ trợ hội viên hiệu quả hơn; (ii) tăng cường tính gương mẫu và trách nhiệm: có cơ chế bình chọn, tôn vinh cán bộ hội tiêu biểu hàng năm để tạo động lực phấn đấu; (iii) ứng dụng công nghệ thông tin: khuyến khích cán bộ sử dụng các công cụ truyền thông số trong tuyên truyền, giúp tiết kiệm thời gian, chi phí và tăng hiệu quả lan tỏa chính sách.

Thứ tư, giải pháp về chất lượng hội viên: (i) khuyến khích tham gia thực hành sau tập huấn: gắn các khóa đào tạo nghề, kỹ năng với mô hình kinh tế thực tế (trồng rau an toàn, chế biến thực phẩm sạch, khởi nghiệp nhỏ) để hội viên có môi trường áp dụng kiến thức ngay; (ii) xây dựng nhóm nòng cốt: hình thành các câu lạc bộ hoặc tổ nhóm “học tập và thực hành” để hội viên hỗ trợ, chia sẻ kinh nghiệm lẫn nhau; (iii) nâng cao tinh thần trách nhiệm cộng đồng: khen thưởng hội viên có sáng kiến, mô hình hiệu quả, qua đó nhân rộng điển hình tiên tiến; (iv) đổi mới sinh hoạt chi hội: lồng ghép trò chơi, chia sẻ câu chuyện thành công, tham quan mô hình để tạo hứng thú, tránh hình thức khô cứng.

4. KẾT LUẬN

Trong thời gian qua, HPNCS huyện Gia Viễn đã và đang phát huy vai trò nòng cốt trong xây dựng NTMNC thông qua nhiều hoạt động thiết thực. Hội đã tích cực tham gia thiết kế, phản biện và tuyên truyền chương trình NTMNC, đồng thời hỗ trợ hội viên hoàn thành các tiêu chí số 10, 11, 12, 13 về thu nhập, giảm nghèo đa chiều, lao động, tổ chức sản xuất và phát triển kinh tế nông thôn. Bên cạnh đó, Hội còn hỗ trợ hội viên tiếp cận vốn để phát triển kinh tế. Về lĩnh vực văn hóa - xã hội, Hội đã đồng hành cùng hội viên thực hiện các tiêu chí số 5, 6, 9, 16, 19 của NTMNC về giáo dục, văn hóa, nhà ở dân cư, y tế, tiếp cận pháp luật, quốc phòng và an ninh, đồng thời thúc đẩy phong trào văn nghệ, thể dục - thể thao trong cộng đồng. Ngoài ra, Hội còn quan tâm hỗ trợ hội viên thực hiện các tiêu chí về môi trường, góp phần xây dựng môi trường sống xanh - sạch - đẹp.

Tuy nhiên, hoạt động của HPNCS chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố, trong đó nổi bật là nguồn tài chính và chế độ đãi ngộ cho cán bộ hội còn hạn chế, gây khó khăn cho việc triển khai hoạt động và giảm động lực, tinh thần trách nhiệm của cán bộ. Sự phối hợp với các tổ chức chính trị - xã hội tuy diễn ra thường xuyên nhưng còn chồng chéo, thiếu phân định rõ ràng về trách nhiệm và nội dung hoạt động, dẫn đến lãng phí nguồn lực. Bên cạnh đó, chất lượng cán bộ HPNCS được hội viên đánh giá tích cực, đặc biệt về hiểu biết và truyền đạt chính sách, nhưng vẫn còn hạn chế ở khả năng kết nối với các bên liên quan. Về phía hội viên, nhìn chung có tinh thần tham gia sinh hoạt và trách nhiệm cộng đồng cao, song khả năng vận dụng kiến thức, kỹ năng tập huấn vào thực tiễn còn thấp, cần được chú trọng nâng cao.

Để thúc đẩy hiệu quả hoạt động của HPNCS trong xây dựng NTMNC tại huyện Gia Viễn, cần tập trung vào một số giải pháp trọng tâm: (1) tăng cường nguồn lực tài chính; (2) nâng cao hiệu quả phối kết hợp; (3) cải thiện chất lượng cán bộ hội và (4) nâng cao năng lực áp dụng thực tiễn của hội viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban chấp hành Trung ương Đảng (2013). Quyết định số 217-QĐ/TW ngày 12/12/2013 ban hành Quy chế giám sát, phân biện xã hội của Mặt trận tổ quốc và các đoàn thể xã hội.
- Bùi Thị Mai Đông (2023). Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng đội ngũ cán bộ Hội Liên hiệp phụ nữ cơ sở. *Tạp chí Quản lý nhà nước*. 326: 31-34.
- Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Gia Viễn (2021-2023). Báo cáo tổng kết các năm 2021, 2022 và 2023.
- Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh Ninh Bình (2022). Hướng dẫn thực hiện các nội dung thành phần thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới do Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam được phân công chủ trì, giai đoạn 2021-2025.
- Lê Thị Thu Hương, Phạm Bảo Dương & Lưu Văn Duy (2023). Tổng quan vai trò của các tổ chức chính trị - xã hội trong xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam. *Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam*. 21(1): 137-147.
- Mai Thị Huyền, Nông Hữu Tùng & Nguyễn Thị Ngọc Mai (2019). Các yếu tố ảnh hưởng đến sự tham gia của người dân trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Việt Yên, tỉnh Bắc Giang. *Tạp chí Kinh tế và Phát triển*. 268: 61-70.
- Nguyễn Mậu Dũng, Nguyễn Thị Bích Diệp & Nguyễn Thị Hương (2025). Vai trò của Hội Liên hiệp phụ nữ trong hỗ trợ hội viên vay vốn trên địa bàn huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội. *Tạp chí Khoa học Nông nghiệp Việt Nam*. 23(3): 328-337.
- Nguyễn Thị Thanh Thủy, Đỗ Thùy Linh & Vũ Thị Hương (2021). Phát triển bộ chỉ số đánh giá kết quả thực hiện công việc của Chủ tịch, Phó Chủ tịch Hội Liên hiệp phụ nữ cấp cơ sở. *Tạp chí Khoa học Học viện Phụ nữ Việt Nam*. 16(4): 2-13.
- UBND huyện Gia Viễn (2024). Báo cáo kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới huyện Gia Viễn, Ninh Bình.